

ANMED

**ANADOLU AKDENİZİ
Arkeoloji Haberleri**

2009-7

***News of Archaeology from
ANATOLIA'S MEDITERRANEAN AREAS***

(Ayrıbasım/Offprint)

İÇİNDEKİLER

KAZI RAPORLARI

• Alara Kazısı 2008	Osman Eravşar	1
• Antiocheia ad Cragum Arkeolojik Araştırma Projesi: Kuzeydoğu Tapınağı 2008 Sezonu	Michael Hoff – Rhys Townsend Ece Erdoğmuş	6
• Arykanda Kazısı 2008	Cevdet Bayburtluoğlu	12
• Bademağacı 2008 Yılı Kazıları	Refik Duru – Gülsün Umurtak	15
• Karain Mağarası 2008 Yılı Kazıları	Metin Kartal	22
• Kelenderis 2008 Yılı Kazı ve Onarım Çalışmaları	Levent Zoroğlu	26
• Kibyra 2008 Yılı Kazıları	H. Ali Ekinci – Şükrü Özüdoğru F. Eray Dökü	32
• Ksanthos Kazıları 2008	Jacques des Courtils	40
• Limyra Kazı ve Araştırmaları 2008	Martin Seyer – Ulrike Schuh	45
• Myra-Demre Aziz Nikolaos Kilisesi Kazısı ve Duvar Resimlerini Belgeleme Koruma-Onarım Çalışmaları 2008	Semiha Yıldız Ötüken – Ebru Fatma Fındık	49
• Olympos Kazısı 2008	B. Yelda Olcay Uçkan	55
• Perge 2008	Haluk Abbasoğlu	61
• Pisidia Antiokheiası Kazıları 2008	Mehmet Özhanlı	70
• Rhodiapolis Kazıları 2008	Nevzat Çevik – Süleyman Bulut – İsa Kızıgut	75
• Side Tiyatrosu ve Çevresindeki Kazı ve Düzenleme Çalışmaları 2008	Ülkü İzmirilgil	82
• Soli/Pompeiopolis 2008 Kazıları	Remzi Yağcı	89
• Yumuktepe Höyüğü'nde 2008 Yılı Ortaçağ Kazıları	Gülgün Köroğlu	92

YÜZEY ARAŞTIRMA RAPORLARI

• Alanya ve Çevresinde Bizans Araştırmaları 2008	Sema Doğan	100
• Andriake Yüzey Araştırması 2008	Banu Yener-Marksteiner	105
• Beydağları 2008 Yılı Yüzey Araştırmaları	İsa Kızıgut – Süleyman Bulut – Nevzat Çevik	108
• Burdur ve Isparta 2008 Yılı Yüzey Araştırmaları	Mehmet Özsait	115
• Isparta Bölgesi 2008 Yılı Arkeolojik Yüzey Araştırması: Tymandos Antik Kenti ve Çevresi	Bilge Hürmüzlü	122
• Dağlık Kilikia 2008: Yerleşim Tarihi ve Epigrafiya Araştırmaları	Hamdi Şahin – Selim Pullu	125

CONTENTS

EXCAVATION REPORTS

• <i>Excavations at Alara in 2008</i>	<i>Osman Eravşar</i>	1
• <i>The Antiocheia ad Cragum Archaeological Research Project: Northeast Temple 2008 Season</i>	<i>Michael Hoff – Rhys Townsend Ece Erdoğan</i>	6
• <i>Excavations at Arykanda in 2008</i>	<i>Cevdet Bayburtluoğlu</i>	12
• <i>Excavations at Bademağacı in 2008</i>	<i>Refik Duru – Gülsün Umurtak</i>	15
• <i>Excavations at the Karain Cave in 2008</i>	<i>Metin Kartal</i>	22
• <i>Excavations and Restoration Work at Kelenderis in 2008</i>	<i>Levent Zoroğlu</i>	26
• <i>Excavations at Kibyra in 2008</i>	<i>H. Ali Ekinci – Şükrü Özudoğru F. Eray Dökü</i>	32
• <i>Excavations at Xanthos in 2008</i>	<i>Jacques des Courtils</i>	40
• <i>Excavations and Research at Limyra 2008</i>	<i>Martin Seyer – Ulrike Schuh</i>	45
• <i>Excavations at the Church of St. Nicholas in Myra-Demre and the Conservation-Restoration and Documentation of the Wall Paintings in 2008</i>	<i>Semiha Yıldız Ötüken – Ebru Fatma Fındık</i>	49
• <i>Excavations at Olympos in 2008</i>	<i>B. Yelda Olcay Uçkan</i>	55
• <i>Perge 2008</i>	<i>Haluk Abbasoğlu</i>	61
• <i>Excavations at Pisidian Antioch in 2008</i>	<i>Mehmet Özhanlı</i>	70
• <i>Excavations at Rhodiapolis in 2008</i>	<i>Nevzat Çevik – Süleyman Bulut – İsa Kızılgut</i>	75
• <i>Excavation and Landscaping Work at and around Side Theater in 2008</i>	<i>Ülkü İzmirli</i>	82
• <i>Excavations at Soli/Pompeiopolis in 2008</i>	<i>Remzi Yağcı</i>	89
• <i>Excavations in the Medieval of Yumuktepe Höyüğü in 2008</i>	<i>Gülün Köroğlu</i>	92

SURVEY REPORTS

• <i>Surveys on Byzantine Remains in and around Alanya in 2008</i>	<i>Sema Doğan</i>	100
• <i>Surveys in Andriake in 2008</i>	<i>Banu Yener-Marksteiner</i>	105
• <i>Surveys in Beydağları in 2008</i>	<i>İsa Kızılgut – Süleyman Bulut – Nevzat Çevik</i>	108
• <i>Surveys in Burdur and Isparta in 2008</i>	<i>Mehmet Özseit</i>	115
• <i>Archaeological Surveys in Isparta Region in 2008: Ancient City of Tymandos and Environs</i>	<i>Bilge Hürmüzlü</i>	122
• <i>Rough Cilicia 2008: Settlement History and Epigraphy Surveys</i>	<i>Hamdi Şahin – Selim Pullu</i>	125

İÇİNDEKİLER

• Mersin, Silifke, Olba Arkeolojik Araştırmaları 2008	Emel Erten	132
• Kahramanmaraş Yüzey Araştırması 2008	Erkan Konyar	138
• Kibyratis Araştırmaları 2008	Thomas Corsten	143
• Mersin İli Erdemli ve Silifke İlçelerinde Antik Dönem’de Kentleşme ve Tarımsal Organizasyon Araştırması 2008	Ümit Aydınöğlu	146
• Oinoanda’da Arazi Çalışmaları 2008	Martin Bachmann	150
• Osmaniye Arkeolojik Yüzey Araştırması 2008	Fusun Tülek	158
• Rhodiapolis Çevresi Yüzey Araştırmaları 2008: İdebessos	Nevzat Çevik – İsa Kızgut Süleyman Bulut	164
• Sivritaş Tepe: Gazipaşa’da Bir Tarihöncesi Taş Yontma Atölyesi Keşfi	Nicholas Rauh	169

DİĞER ÇALIŞMA RAPORLARI

• Alanya Kadipaşa Mahallesi Kazı Çalışmaları 2008	Seher Türkmen – Gülcan Demir Belgin Savaş	172
• Selinus Şekerhane Köşkü’nde Jeofizik İncelemeler 2008	Seher Türkmen – Claudia Winterstein	175
• Beldibi Şapel ve Mezarlık Alanı Kurtarma Kazısı 2008	Ferhan Büyükyörük – Mustafa Samur	179
• Susuz Han 2008 Yılı Kazı Çalışmaları	H. Ali Ekinci – O. Gürer Ergin Şakir Çakmak	184
• Doğu Garajı-Halk Pazarı Mevkii Attaleia Kenti Nekropol Kurtarma Kazısı 2008	Aynur Tosun	189

CONTENTS

• <i>Archaeological Surveys in Olba, Silifke, Mersin in 2008</i>	<i>Emel Erten</i>	132
• <i>Surveys in Kahramanmaraş in 2008</i>	<i>Erkan Konyar</i>	138
• <i>Research in the Kibyratis in 2008</i>	<i>Thomas Corsten</i>	143
• <i>Surveys of Urbanization and of Agricultural Organization during Antiquity within the Townships of Erdemli and Silifke in Mersin Province in 2008</i>	<i>Ümit Aydınöğlü</i>	146
• <i>Fieldwork at Oinoanda 2008</i>	<i>Martin Bachmann</i>	150
• <i>Archaeological Surveys in Osmaniye in 2008</i>	<i>Fusun Tülek</i>	158
• <i>Surveys around Rhodiapolis in 2008: Idebessos</i>	<i>Nevzat Çevik – İsa Kızgut Süleyman Bulut</i>	164
• <i>Sivritaş Tepe in Gazipaşa: The Discovery of a Prehistoric Stone-Knapping Site</i>	<i>Nicholas Rauh</i>	169
 OTHER REPORTS		
• <i>Excavations at Kadipaşa Mahallesi, Alanya in 2008</i>	<i>Seher Türkmen – Gülcan Demir Belgin Savaş</i>	172
• <i>Geophysical Survey at Şekerhane Köşkü, Selinus in 2008</i>	<i>Seher Türkmen – Claudia Winterstein</i>	175
• <i>Salvage Excavations at the Chapel and Necropolis in Beldibi in 2008</i>	<i>Ferhan Büyükyörük – Mustafa Samur</i>	179
• <i>Excavations at Susuz Han in 2008</i>	<i>H. Ali Ekinci – O. Gürer Ergin Şakir Çakmak</i>	184
• <i>Salvage Excavations at the Necropolis of Attaleia at Doğu Garajı-Halk Pazarı in 2008</i>	<i>Aynur Tosun</i>	189

Kibyratıs Araştırmaları 2008

Research in the Kibyratıs in 2008

Thomas CORSTEN

Kibyra ve komşu bölgelerde yaptığımız çalışmaların 2008 sezonu 11-29 Ağustos tarihleri arasında gerçekleşti. Bir haftalık epigrafik araştırmadan sonra Dr. O. Höllden (Münih Üniv.), Esther Schneidenbach (Tübingen Üniv.) ve K. Zimmer (Münih Üniv.) arkeolojik incelemeler için ekibimize katıldı; Bakanlık temsilcisi A. Saltık idi*.

İlk işim geçen yıl Belenli/Olbasa'da bulduğumuz Hellenistik emrin estampajını ıkartmaktı (T. Corsten, 'Kibyratıs in antiquity', AnatA 13, 2007, 18-19; id., 'Research in the Kibyratıs in 2006 and 2007', ANMED 6, 2008, 112-116). Bundan sonra ören yerinde gezinip başka yazıtlar aranırken yeni bir metin tespit ettik ve tam bu sırada da Jandarma bizi keşfetti. Belenli'nin belediye başkanı olduğunu iddia eden iki kişiden biri tarafından ihbar edilmiştik. Normal kontrol prosedüründen sonra Jandarma, kendi karargahlarının bahçesinde duran ve Kemer'de bulunmuş yazıtlı bir bloğu bize gösterdi. Söz konusu yazıt, Latince ve Yunanca ift dilde yazılmış, görünüşe göre kısaltılmış bir imparatorluk mektubu olup ne yazık ki çok kötü durumdadır (Res. 1). Ancak metinde adı geçen İ.S. 195 yılı consulleri P. Iulius Scapula Tertullus Priscus ve Q. Tineius Clemens sayesinde tarihleme yapılabilirdi. Bu resmi emir, çiftçilerin, olasılıkla bölgeden geçerken askerlerin kendilerine kötü muamelesi konusundaki şikâyetlerine verilen bir yanıtıdır. Belenli'deki yazıtın okunması daha da sorunluydu çünkü hiç güneş işığı görmez şekilde bir evin duvarına örölmüştü. Yalnızca birkaç sözcük üzerinde tahmin yürüttük – altın elenkten söz ediliyor olması nedeniyle bir onur yazıtı olabilir. Estampaj sayesinde metnin daha büyük bir kısmını okuyabilmeyi ümit ediyoruz.

This year's campaign in the territory of Kibyra and neighbouring regions took place from 11 to 29 August. After a week of epigraphic research, I was joined by Dr. O. Höllden (University of Munich) as well as Esther Schneidenbach (University of Tübingen) and K. Zimmer (University of Munich) for an archaeological study of the area; the government representative was A. Saltık.*

My first task, to take a squeeze of the Hellenistic decree that I found last year in Belenli/Olbasa (T. Corsten, 'Kibyratıs in antiquity', AnatA 13, 2007, 18-19; id., 'Research in the Kibyratıs in 2006 and 2007', ANMED 6, 2008, 112-116), was soon accomplished, and while strolling through the town to search for further inscriptions, I indeed discovered a new text, and the Jandarma discovered us. They had been alerted by one of the two men who both claimed to be the mayor of Belenli. After the usual procedure of checking our papers the officers became very friendly and told us about an inscribed block in the garden of their headquarters in the neighboring town of Kemer. The inscription turned out to be an, apparently abbreviated, Imperial letter in both Greek and Latin, unfortunately heavily damaged (Fig. 1). However, the date could be established by the consuls mentioned, P. Iulius Scapula Tertullus Priscus and Q. Tineius Clemens, consuls in A.D. 195. The rescript is an answer to a complaint by farmers concerning harassment by soldiers, apparently when travelling through the region. The inscription in Belenli was even harder to read due to its being built into the wall of a house where it never has the chance to see the sunlight. Only a few words could be guessed, among which the mention of a golden wreath points most probably to an honorary inscription. The squeeze will, it is hoped, reveal more of the text.

* Yüzey araştırmamızın masrafları Oxford'da yerleşik Craven Committee, Almanya'dan Henkel Vakfı ve Heidelberg Üniversitesi Eskiağ Tarihi ve Epigrafi Semineri tarafından karşılanmıştır. Hepsine teşekkürü bor bilirim.

* The survey was financially supported by the Craven Committee, Oxford, the Henkel Foundation (Germany), and the Seminar für Alte Geschichte und Epigraphik of the University of Heidelberg, for which I am most grateful.

Res. / Fig. 1

Bu seneki yüzey araştırmasının arkeoloji bölümü genel olarak müstahkem sitler, yerleşmeler ve nekropollerin incelenmesine ayrıldı. Amacımız bölgenin yerleşme tarihini kapsayan daha geniş ölçekli bir araştırma projesine dayanak sağlamak üzere bölgenin genel görüntüsü hakkında fikir sahibi olmaktır. Bu bağlamda, başka yerlerin yanı sıra özellikle Gölhisar Gölü ve geniş çevresi ile Yeşilköy, Söğüt, Karamanlı, Çaylı ve Yeşilova'ya gittik.

Gölhisar Gölündeki kayalık yarımada (burası A. Hall tarafından antik Sinda olarak tanımlandı: A. Hall, 'Sinda' in D. French [ed.] *Studies in the history and topography of Lycia and Pisidia in memoriam A.S. Hall* [BIAA Monograph 19; 1994] 48–52) üzerindeki kayaya oyulu iki mekânın işlevini saptamaya çalıştık ve onların muhtemelen depolama amaçlı kullanıldığını düşünüyoruz. Bol miktardaki çanak-çömlek buluntuları her zamanki gibi İ.Ö. 8. yy. ile günümüz arasındaki dönemlere aitti ancak yine Klasik Dönem'e ait hiçbir çanak-çömlek örneği bulamadık.

Tepeye açılmış Likya tipi mezar bu yarımada'nın yaklaşık 1 km. kuzeybatısında olduğundan (K. A. Gay – T. Corsten, 'Lycian tombs in the Kibyrtis and the extent of Lycian culture', *AnatSt* 56, 2006, 47-9) bu yerleşmeye ait olmasının zor olacağını düşündük ve çevredeki tüm tepeleri inceledik. Likya tipi mezarın yer aldığı tepenin üzerinde çanak-çömlek parçaları bulduk ama hiçbirisi bu mezarın ait olduğu Klasik Dönem'e ait değildi. Aynı tepenin daha aşağıdaki bir yamacında bir khamosorion, tarihi belirsiz (belki de Klasik dönem?) ve kapaksız kayaya oyulu bir mezar da keşfettik; ve yine yakınlarda, nihayet Klasik Dönem'e tarihlenebilecek bir seramik parçası bulduk.

The archaeological part of this year's survey was devoted mainly to a provisional inspection of the material remains of fortified sites, settlements, and nekropoleis. Our aim was to gain an overview of the region as the basis for a larger research programme concerning the settlement history of the region. In this context, we visited, among others, the Gölhisar Gölü and its wider surroundings, Yeşilköy, Söğüt, Karamanlı, Çaylı, and Yeşilova.

*On the rocky peninsula in Lake Gölhisar (taken by A. Hall to be the place of ancient Sinda: A. Hall, 'Sinda' in: D. French [ed.] *Studies in the history and topography of Lycia and Pisidia in memoriam A. S. Hall* [BIAA Monograph 19; 1994] 48-52) we attempted to determine the function of the two chambers sunk into the rock, the most likely explanation being that they were used for storage purposes. The finds of ceramics (from the 8th century B.C. to modern times) were again abundant, but it is remarkable that we have not yet found any pottery of the Classical period.*

*Since the Lycian-type tomb cut into a hill approximately 1 km. northwest of the peninsula (K. A. Gay – T. Corsten, 'Lycian tombs in the Kibyrtis and the extent of Lycian culture', *AnatSt* 56, 2006, 47-9) is too far away to have belonged to this settlement, we inspected almost all the hill-tops around. Sherds were indeed found on the hill-top above the Lycian tomb, but none date from the Classical period, when the tomb was constructed. On a lower slope of the same hill we discovered a chamosorion, a tomb sunk into the rock, without lid, of uncertain date (perhaps Classical?); finally also a sherd, which may equally be dated to the Classical period, was found*

Ancak bu Likya mezarının ait olduğu 'Likya' yerleşimini henüz bulamadık.

Söğüt'teki Likya kaya mezarının yakınında (Gay – Corsten 2006, 49–51) yalnızca platformu günümüze ulaşabilmiş bir başka mezar daha yer almaktadır. Ev tipinde inşa edildiği neredeyse kesindir ve olasılıkla kaya mezarı ile aynı zamana tarihlenir (İ.Ö. 4. yy.).

Karamanlı'nın yakınlarındaki müstahkem bir sitte eşmerkezli iki sur dikkat çekiyor; her ikisinin burçları düzensiz aralıklarla yerleştirilmiş ve çanak-çömlek parçaları tarih olarak (geç?) Roma Dönemi'ne işaret ediyor. Kaçak kazılar sonucu ortaya çıkan ve önemli bina kalıntılarına sahip Çaylı yakınındaki bir başka yerleşim de yaklaşık olarak yine aynı döneme aittir ve Yeşilköy'ün her iki ucunda da birer Roma Dönemi çiftliği yer alıyor – bunlardan biri duvarlarla diğeri ise çanak-çömlek parçalarıyla saptanmıştır.

Yeşilova yakınlarındaki 2006 yılında keşfedilen (T. Corsten, 'Kibyrtis in antiquity', AnatA 12, 2006, 26) görkemli müstahkem sit ise artık en azından yaklaşık olarak tarihlenebilir fakat işlevini aydınlatabilmek için daha fazla inceleme yapmak gerekli. Çanak-çömlek buluntularına göre burası en geç erken Hellenistik Dönem'den itibaren kullanılıyordu fakat bir de İ.S. 2. yy.'a ait bir sikke bulduk. Dolayısıyla burası ya sürekli kullanımdaydı ya da Roma Dönemi'nde tekrar kullanılmaya başlandı.

Önümüzdeki yıllarda Kibyrtis'in tam bir arkeolojik incelemesini gerçekleştirmeyi düşünüyoruz.

nearby. However, the 'Lycian' settlement, to which the rock-cut tomb belonged, was still not found.

Near the rock-cut Lycian tomb at Söğüt (Gay – Corsten 2006, 49–51) there is another tomb of which only a platform survives. It was most certainly constructed in the shape of a house and dates probably from the same time as the rock-cut tomb (4th century B.C.).

A fortified site near Karamanlı is enclosed by two concentric walls, both of which have towers at irregular intervals; sherds suggest a date in the (late?) Roman period. To approximately the same period belongs a settlement near Çaylı with substantial remains of buildings, revealed by illegal excavations. And at either end of the village of Yeşilköy there was a Roman farm, attested by remains of walls in one case and pottery in the other.

The spectacular fortified site near Yeşilova, discovered in 2006 (T. Corsten, 'Kibyrtis in antiquity', AnatA 12, 2006, 26), can now at least be dated approximately, but its function requires further research. According to the pottery, the place was used at latest from the early Hellenistic period onwards, but we also picked up a coin of the 2nd century A.D.: the site has thus either been used continuously or was re-used in the Roman period.

We hope to be able to proceed to a more thorough archaeological study of the Kibyrtis in the following years.